

סטיפן פטרוניו
צילום: ביאטריז שילר
STEPHEN PETRONIO
PHOTO: BEATRIZ SCHILLER

לונדון

כולם תחת מטריה אחת

מאת הניה רוטנברג

שתי מטרות עמדו בפני המימסד הבריטי, שעה שנוסד "פסטיבל המטריה", בשנת 1977. ראשית, שמה לעצמה למטרה המועצה לאמנות, לתת חשיפה ובמה לאמני מחול מקומיים, לפסטיבל שיצא לדרך בשנת 1978. שנית, הבאת להקות מחוץ לבריטניה על מנת לאפשר לאמני המחול המודרני הבריטי חשיפה לנעשה במחול ולהתפתחויותיו, מחוץ לבריטניה. כל זאת מכיוון שהמחול המודרני החל לפרוח בבריטניה רק באמצע שנות השישים, עם הקמת "London Contemporary Dance Theater" בשנת 1969. באלט ראמבר, להקת הבאלט הוותיקה ביותר בבריטניה, הפכה בשנת 1966 מלהקת באלט ללהקה המציגה יצירות בסיגנון המחול המודרני.

ברשימת האמנים שהופיעו השנה, אפשר להבחין שעם השנים השתנו הקריטריונים של הפסטיבל. ראשית, קיים חוסר איזון בין מספר הלהקות המקומיות, שלוש בלבד, לבין אחת-עשרה קבוצות שהגיעו מחוץ לבריטניה. בחינת שמות האמנים הבריטים המופיעים השנה בפסטיבל מגלה שהשנה הכוריאוגרפים המשתתפים בפסטיבל הם אמנים ותיקים ומוכרים בעולם המחול, מארק בולדווין (Mark Baldwin), רוזמרי בוטצ'ר (Rosemary Butcher) ושיוון דייזיס (Siobhan Davies). לכל אחד מאמנים אלה יש קהל מוגדר וסיגנון מאוד ברור של אסכולת תנועה. לעומת זאת, רשימת האמנים שהגיעו לפסטיבל מחוץ לבריטניה היתה מגוונת. אם בתחילת דרכו של הפסטיבל הושם דגש רב יותר על הבאת להקות מארה"ב, שם למחול המודרני היתה מסורת ארוכת שנים, אפשר לראות השנה מספר לא מבוטל של אמנים מאירופה. אמנים ששמו הולך לפניו, שהופיעו השנה בפסטיבל, הם סטיבן פטרוניו

להקתה של מאגי מרין
צילום: קולט מאסון
"WATERZOOI", MAGUY MARIN
PHOTO: COLETTE MASSON

יותר, המשתנה מריקוד לריקוד, מתזמר פטרוניו את הריקוד. הלהקה הופיעה גם ב"ריקוד 4" (1996), לארבעה רקדנים כולל פטרוניו עצמו, ו-Lareigne (1995).

שיוון דיוויס, החוגגת השנה 25 שנות יצירה בבריטניה, החלה את פעילותה במחול בלהקת LCDT, שעמה רקדה ועבורה יצרה עד שנות ה-80. כילדה, רקדה באלט קלאסי, ועם הצטרפותה ל-LCDT התוודעה לסיגנון המחול של גרהאם, ומאוחר יותר לעבודתו של קנינגהאם. את להקתה העצמאית ייסדה בשנת 1988, ותכניתה הראשונה מומנה על ידי פסטיבל המטריה.

הריקודים של דיוויס מופשטים, במובן שנקודת המוצא שלהם היא התנועה עצמה, אם כי הם מעוררים אצל הצופה תחושות ורגשות שונים. בעבודותיה גם לשאר מרכיבי הריקוד, המוזיקה, התפאורה והתאורה יש חשיבות ותרומה למבנה המחול. הריקוד הראשון בתכנית היה *White Man Sleep* (1988), אחת מעבודותיה המוקדמות, שבה בוחנת דיוויס תנועות קטנות ואינטימיות במרחב קרוב מאוד לגוף הרקדנים. הרקדנים נוגעים, מלטפים את הלחי, המצח או את החלק הפנימי של הזרוע וחושפים פרטים קטנים מאוד של תנועה. המוזיקה של Kevin Volans נוגנה על ידי קבוצת נגנים על הבמה, התאורה של Peter Mumford, ועיצוב הבמה נעשה על ידי David Buckland, שהוא גם בעלה של הכוריאוגרפית. Bank (1997) היא יצירה יפהפיה ומורכבת, אותה יצרה דיוויס במיוחד לעונה זאת. אם בריקוד הקודם עיצוב המרחב בריקוד היה פשוט, הרי הפעם הוא מורכב, הן מבחינת המשפטים התנועתיים והן בשימוש במרחב. תבניות תנועה פשוטות שיוצרת דיוויס מוגברות ומועצמות על ידי העברתן לחלקי גוף שונים ולכיוונים שונים בחלל. המוזיקה לריקוד זה הולחנה על ידי Matteo Fargion והיא מורכבת מכלי הקשה: גיטרה באס, הרמוניקה, תוף וקופסאות קרטון. עבודה זאת דורשת מהצופה רמת ריכוז גבוהה על מנת שיוכל להבחין בשכבות הרבות שמרכיבה דיוויס בעבודתה. זו על גבי זו. היצירה האחרונה בתכנית, *The Art of Touch* (1995) למוזיקה של סקרלטי, זכתה

(Stephen Petronio) האמריקאי, ומאגי מאריין (Maguy Marin) הצרפתייה. כמו כן ונדי הוסטון (Wendy Huston) ו-חאבייה דה פרוטוס (Javier De Frutos), שהם שמות מוכרים.

חשיפה ניתנה בפסטיבל ל-Vincente Saez ולהקת Lanonima Imperial מספרד (שהופיעה בארץ לפני כשנתיים), Cas Public ממונטריאול, קנדה, Compagnie Tandem מבלגיה, האמנית Eva Karczag האוסטרלית, והיוצרים האמריקאים Sara Pearson, Patrik Widrig ולהקתם.

להקת סטיבן פטרוניו, שנוסדה בשנת 1984, פתחה השנה את הפסטיבל. הלהקה הופיעה זאת הפעם השביעית במסגרת זאת, אולם דבר זה לא פגע בפופולריות שלה. הריקוד שפתח את התכנית, *ReBourne* (1997), הוא שם בעל זהות כפולה. בפרושו המילולי הוא "נולד מחדש", אך הוא מורכב גם משמה של המנהלת האמנותית של הפסטיבל, ואל בורן (Val Bourne), שלה גם הקדיש פטרוניו את הריקוד. בורן מנהלת את "המטריה" מאז שנת 1980, והיא שתמכה ועודדה את פטרוניו מראשית דרכו האמנותית. בשיחה עם הקהל לאחר ההופעה אמר פטרוניו, שבעבר רקד עם סטיב פאקסטון וטרישה בראון, שהריקוד החדש שלו הוא סגירת מעגל, המהווה חזרה למקום שממנו הוא החל לרקוד. פטרוניו אמנם משתמש בתנועה פשוטה, כאילו יום יומית, כמעשי רבותיו הפוסט-מודרניים, כבסיס לריקוד, אולם בהחלט יש לו שפת תנועה ייחודית משלו. כמו קנינגהאם, גם הוא מתעניין בריקוד הפורמלי, אולם בניגוד לו, הריקוד של פטרוניו מורכב מתנועה אנרגטית ללא הפסקה.

הריקוד מחולק לשני חלקים. החלק הראשון מבוסס על מקצבים מהמוזיקה של ה-Beastie Boys, ואילו החלק השני, החסר את היסוד הריתמי, מבוצע למוזיקה של Sheila Chandra. למרות ניגוד לכאורה זה, משתמש פטרוניו בשני החלקים בחומר תנועתי זהה. פטרוניו מספר, שהוא יוצר את ריקודי תחילה ללא מוזיקה. ראשית לומדים הרקדנים משפטים ריתמיים מדויקים, ורק בשלב מאוחר

שתי מסרות עמדו בפני המיסד הבריטי לתת חשיפה ובמה לאמני מחול מקומיים, ולהביא להקות מחול לבריטניה על מנת לאפשר לאמני המחול המודרני הבריטי חשיפה לנעשה במחול ולהתפתחויותיו, מחול לבריטניה.

בפרס אוליבייה עבור הישגים יוצאי דופן בריקוד בשנת 1996. ריקוד זה מתחיל בתנועה צפופה וסבוכה ההולכת ומתפזרת, כמו תהליך התרת קשרים, עד סוף הריקוד.

גולת הכותרת של "המטריה" השנה היתה הופעתה של להקת מאגי מארן מצרפת, שזה לה ביקורה הראשון בלונדון. מארן, שהיא בוגרת בית-הספר "Mudra" שבבריסל, החלה את הקריירה שלה כרקדנית באלט, בלהקתו של מוריס בז'אר. היא שינתה כיוון, כאשר החלה, בשנות השבעים, ליצור בסיגנון המודרני. *Waterzooi* (1993) שלה הוא תיאטרון-מחול של ערב שלם, שבו שלושה עשר הרקדנים רוקדים, משחקים ומנגנים, לסירוגין. בריקוד הנקרא על שמו של תבשיל בלגי, על גבי במה ריקה, מציגים הרקדנים תבשיל-ריקוד העשוי מרגשות אנוש: התרגשות, כעס, אהבה, שנאה, שמחה, עצב וחברות. Denis Marietta הלחין מוזיקה לכלי נגינה פשוטים כמו משרוקית, הרמוניקה או תוף, והביצוע של הרקדנים יוצר מנגינה. גם התנועה של מארן פשוטה ומורכבת מתנועות יומיומיות ומבוססת על הליכה רגילה. מארן מתארת את הרגשות, לפעמים מראה זאת כמו במשחק ילדים. וכמו בבישול, גם כשהיא עוברת לרגש אחר, עדיין אפשר לחוש בטעמו של הרגש הקודם. השימוש שלה בקבוצה מזכיר את משמעת ואחידות התנועה של הקור דה באלט. בעבודה זאת משתמשת מארן גם בטקסט, וקטעי הקריינות משמשים כמעברים אינטגרליים בין החלקים בעלי האופי השונה בריקוד, ומקנים לו מרקם של אחידות. ריקוד שנון ומלא הומור זה נוגע ברגשות אנושיים, שכל אחד מאיתנו יודע ומכיר.

גולת הכותרת של "המטריה" השנה היתה הופעתה של להקת מאגי מארן מצרפת,

להקתה של מאגי מאריין צילום: קולט מאסון
MAGUY MARIN
PHOTO: COLETTE MASSON